

Vilho Kahelin

Kaunisharju

Lukkari Johanin perintö II

KAUNISHARJU

Vilho Kahelin

KAUNISHARJU

© 2021 Vilho Kahelin

Kansikuva: August Kahelin, Alina Kahelin os. Kukkonen, Kerttu
Kahelin, kuva kirjailijan omasta kuva-arkistosta

Sisuksen taitto: Jaakko Melentjeff

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi
Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-4380-5

KIITOKSET

*Kiitokset vaimolleni Riitalle, tyttärelleni Annelle ja hänen tyttärilleen
Nealle ja Viiville. Kiitokset myös Jaakolle.*

Olette merkittävästi auttaneet kirjan tekemisen eri vaiheissa.

1.

August I

Isoisäni August Kahelin, Aku, syntyi 23.1.1878. Hänen isänsä Anders eli Antti oli Säviällä isoissa taloissa renkinä. Äiti Emma hoiti lapsia, joita oli monta, ja autteli talon töissä, missä olivat hyyryläisenä. Tarkkoja tietoja heidän perheensä elämästä en ole saanut. Mutta voi kuvitella, ettei leipä ollut leveää, kun ajattelee silloista elämän muotoa.

Antti oli kokenut myös kovat nälkävuodet vv. 1865–1868, jolloin moni menehtyi ruuan puutteeseen. Pielaveden Kirkkosaarella on joukkohauta, johon on haudattu yli 2000 nälkään menehtynyttä. Ottaen huomioon kunnan väkiluvun, joka nykyisin on alle 5000 asukasta (nälkävuosien väkilukua en tiedä tarkkaan), kuolema on korjannut ison joukon ihmisiä.

Aku autteli isäänsä reingin töissä, mutta Akun ajatus oli itsenäistyä ja hommata itsellensä ammatti. Ei lukkariksi niin kuin isoisänsä, vaan puutyöt kiinnostivat häntä. Pielaveden Katajamäkeen alettiin kunnan toimesta rakentamaan kansakoulua, ja Aku pääsi rakennukselle.

Perheessä oli sattunut kuolemantapauksia. Akun sisko oli menehtynyt 8-vuotiaana, ja isä ja äiti kuolivat hekin alkuvuodesta v. 1900. Akun vastuu sisaruksista oli merkittävä. Nuorin veli Fredrik, Reittu, oli 5-vuotias. Kuitenkin Aku katsoi viisaimmaksi lähteä ansaitsemaan kuin jäädä taloihin rengiksi. Ehkäpä voisi sitten tukea sisarustensa elämää, jotka saivat toistaiseksi jäädä Säviän taloihin. Virran talo ja Viinamäen talo mainitaan historiikissa.

Tultuaan Katajamäelle työt koulurakennuksella alkoivat. Aku sai kortteripaikan Katajamäestä. Työt etenivät, ja Aku oli kovasti mukana kaikessa, mihin pystyi. Eipä mennyt kauan, kun hänen ammattimaisuutensa kehittyi niin, että hänestä alettiin käyttää nimeä kirvesmies Aku Kahelin. Noin 23–24-vuotiaana Aku kiinnostui lähitalossa asuvasta Alina-neitosesta. Talon nimi oli Kukkola. Lähinnä nuoret tapasivat kauppareisulla ja sitten alkoivat tapailla toisiaan ihan tarkoituksella. Kukkolan isäntä Gusti oli kauppamies. Hän oli taitonsa oppinut Pielaveden kuuluisalta kauppamieheltä Petteri Lyytikäiseltä ja oli Saarelassa Lyytikäisen luottomies, mutta oma talo ja oma kauppa kiinnostivat Kukkosta. Hän osti talon Katajamäestä, ja talon nimi muutettiin Kukkolaksi. Se oli aika iso talo. Myös muutamia torppareita oli, jotka tekivät possakkata (töitä) talon hyväksi.

Kukkolan isäntä ei hyväksynyt Augustia vävyehdokkaaksi, vaan sanoi isompaan ääneen niin, että Akullekin kiiri viesti; jos hän menee Kukkolaan, niin tulee äkkilähtö. Aku noteerasi viestin ja pohti miten menetellä, nimittäin suhteiden pitäisi säilyä kunnossa myös ensitapaamisen jälkeen. Aku oli metsämies, ja hän oli ostanut yksipiippuisen haulikon ensitileistään, vaikka sisaruksetkin olisivat rahaa tarvinneet. Niinpä Aku teki päätöksen. Hän lähti metsälle ja käveli sitten Kukkolan pääovesta sisälle samalla reissulla haulikko olallaan. Isäntä oli tuvassa ison pöydän takana. Aku seisoi ovella ja korostetun hitaasti otti aseensa olaltaan toiseen käteensä. Käveli sitten isäntää kohti ja ojensi isännälle toisen kätensä ja esitteli itsensä: "Kirvesmies August Kahelin. Menen suoraan asiaan. Olen

jutellut tyttäresi Alinan kanssa. Arvostan häntä ja pidän hänestä hyvin paljon. Toivon, ettei isännällä ole mitään meidän suhdettamme vastaan. Olemme valmiita avioliittoon.”

Gusti-isäntä kätteli Akua ja totesi kuulleen kyllä, ja Alina oli myöskin kertonut, että vakavalla mielellä ollaan.

”En halua olla onnenne esteenä.”

Akua ei ajettu talosta ulos, ja kihlaus sai ukon siunauksen. August Kahelin ja Alina Kukkonen solmivat avioliiton 14.4.1903. Augustin työt loppuivat kansakoulun työmaalla. Isohko koulu valmistui ja oli tehty siihen aikaan ja jopa nykyisinkin ajatellen toimivaksi liki sadalle oppilaalle. Kahdelle opettajallekin oli asunnot. Aku ja Alina asuivat Katajamäen korkeimman mäen päällä talossa vuokralla. Aku alkoi etsiä töitä. Kirvesmiehen ammatti antoi valmiuksia monien mökkien ja talojen remontteihin sekä talvella metsätöihin.

Vuonna 1906, tammikuun 28. päivä, syntyi Alinalle poika, joka sai nimekseen nimipäivänsä mukaisen nimen Kaarlo. Muita nimiä ei sitten annettukaan. Tietysti nimi aika äkkiä savolais-tettiin Kalleksi. No eipä sitten mennytkään kuin toista vuotta ja syntyi toinen poika, joka sai nimekseen Kaarto. Tätä nimeä ei pystytty savolaistamaan eli Kaarto oli aina Kaarto.

Alina-äidillä oli hyvin sitova ja jatkuva iso tehtävä hoitaa poikia, sekä taloudenpito perheen kasvaessa. Alinan luonteesta en paljoakaan tiedä kertoa, mutta varmaan hän oli asiallinen maan hiljainen ja perheensä hyvin hoitanut. Hän totuttautui pienempiin oloihin, vaikka oli kasvanut talollisen tyttärenä. Alinasta tuli mummoni.

Augustista voi sanoa, että hän teki töitä ja etsi ammattiaan. Hän kehitti itseään kirvesmiehestä puusepäksi. Tyyppinä hän oli ilmeisesti luonteeltaan luja ja voisi sanoa pelkäämätön. Hän ei yleensä tuppaantunut sinne, missä ei tykätty – silloin oli talollisten ja torppareiden välit viileitä, ja se osaltaan johti v. 1918 kansalaissotaan. August oli isoisäni.

Pojat kasvoivat. Vuonna 1909 he saivat sisaren, jonka nimeksi ristiäisissä annettiin Kerttu. Perhe alkoi ollakin jo ihan aika iso

ja kaikki lapset vielä pieniä. Siinä oli Alina-äidillä kädet täynnä työtä yöllä ja päivällä. Jotakin kertoi parivuotiaan Kaarto-pojan luonteesta se, miten hänelle tuli suuttuessaan suulliseen ilmaisuun omia sanoja. Kerran Alina säikähti, kun Kaarto veteli lipaston laatikoita auki ja ihastui kiiltäviin ja värillisiin tavaroihin. Nehän olivat haulikon panoksia! Alina koppasi pojan pois, ja siitäkös Kaarto suuttui ja parkui vähän aikaa. Sitten lähti kävelemään ja alkoi paheksuen puhkua:

”Unki umph unki umpah umpah unki...”

Alinan ja Akun oli siirryttävä Katajamäeltä pois. Alinan veli Kalle Kukkonen omisti Koskilan talon lähellä Mäkijärveä, sinne sitten vuokralle pääsivät. Talossa oli paljon enemmän tilaa kuin Katajamäellä. Järven rannassa asui toinen veli Kusti Kukkonen. 4–5-vuotias Kalle-poika ihastui talon hevosiin. Aidan toiselta puolen hän ojensi hevosille ruohotupsuja, joskus ihan useita tunteja päivässä työskennellen. Kallesta tuli myöhemmin hevosmies ihan koko iäkseen. Hänellä oli hevonen aina. Ja toki hevonen pitikin sen ajan oloissa olla.

Aku etsi kuitenkin edelleen paikkaa, jota voisi sanoa omaksi kodikseen. Aku piti taloudellisesta huolta perheestään, ja puolisoiden välit olivat ihan hyvässä kunnossa. Ei ehkä isoja rakkauten tunnustuksia ääneen sanottu usein, mutta vastuu perheestä ja asioiden hoitaminen oli kunnia-asia.

Kalle ja Kaarto kasvoivat, ja pojilla oli poikien leikit. Monesti olivat lähimetsässä ja kävelivät naapurin isoon taloon. Talon nimi oli savoksi Pienmäki. Ilmeisesti oikea nimi on Pienimäki. Talo oli kartano, jossa oli suuri karja. Sinne oli suunnitteilla iso kivinavetta, mutta koskaan ei navettaa valmiiksi rakennettu. Kuitenkin muutamia kiviseiniä siellä on vieläkin. Kalle ihastui kartanon hevosiin, mutta ei milloinkaan onnistunut tekemään niin läheistä tuttavuutta kuin kotiveräjän hevoseen.

Aku-isä kävi taloissa ja rakennuksilla töissä ja samalla haaveili omasta kodista. Siihen aikaan oli oman mökin ostaminen melkein mahdotonta. Torppariksi pääsi kyllä, mutta se ei Akua kiinnostanut. Päivät pitäisi rehtiä isäntätaloon ja torpan työt sitten iltaisin ja yöllä. Alina teki huushollin töitä ja autteli myös

navetalla, ja Kerttu leikki mielellään nukeilla. Aku metsästi myös ahkerasti, ei ollut vierasta hänelle lähteä keväällä saalistamaan metsoa soitimelta. Se oli niin jännittävää (laitontakin) ja hauskaa. Vaikka Aku oli totinen luonteeltaan, hän hymyili kuunnellessaan metson naksuttelua ja sitten suhinaa. Lähestyminen oli tehtävä suhinan aikana. Yksipiippuinen paukahti ja useimmiten metso romahti puusta alas. Hyvää oli metsopaisti perheessä. Kaikki tykkäsivät tästä leivän jatkeesta.

Kerran syksyllä Aku lähti Mäkijärven toiselle puolen pystykorva koiran kanssa. Kuusikon ja mäntyjen seassa oli metsojen asuinpaikka. Koirra haukahti. Ihan lähellä oli iso mustametso ja katseli koiraa uteliaasti. Aku ampui metson reppuunsa ja oli pois lähdössä rantaa kohden. Vastaa käveli mies, jonka Aku tiesi isännäksi, joka omisti ne maat. Hänellä oli maata paljon, satoja hehtaareita. Miehen nimi oli Heikki ja hän oli Höyryn talon isäntä. Heikki pysäytti Akun ja kysyi: "Kukkolan vävykö se täällä metsästää ja koiran kanssa?"

"Kyllä pitää paikkansa", Aku vastasi ja ajatteli, ettei vain tulisi pahempaakin sanailua.

Heikki ojensi kätensä ja sanoi: "Olen kuullut sinusta. Tietooni on tullut, että olet monitaitoinen puuseppä."

Pikkuisen Akun mieli parani, kun ensi kertaa kuuli ison talon isännän noteeraavan hänen taitonsa.

"Joo kyllähän minä tekisin monia puuseppän hommia, mutta hyryyläisenä ei sitä passaa rekiä tuvassa tehdä. Eikä siellä sopiikaan tilan puolesta. Mutta jos ja kun saan oman mökin, niin sitten tehdään kaikenlaisia puutöitä. Se on minun ominta aluetta, ei yksin kirvesmiehen tehtävät."

Heikki oli vähän aikaa ääneti ja sitten sanoi Akulle: "Osta minulta Kaunisharjun torppa. Se on tuossa ihan lähellä. Tämän järven rantaan noin kilometri. Rannassa on vielä nuottakotakin. Kaunisharju vapautuu lähikuukausina Mari ja Pekka Rytkösel-tä. Voidaan käydä vaikka heti siellä."

Aku ihmetteli, miten tämä asia nyt näin alkaa edetä ja sanoi: "Ei ole varmaan minulla markkoja ostamiseen, ja miten näin Venäjän vallan ajalla kauppa edes onnistuu?"

Heikki sanoi Akulle: "Se onnistuu sillä tavalla, että miehen sanaan luotetaan. Muuta vakuutta täältäpäin en voi antaa. Kyllä sieltä osuuskassasta rahat irtoaa lainana, kun sinä lupaat lainan maksaa. Jos tulee hankaluuksia, tule heti juttelemaan... Mökissä on ihan mukavan kokonen tupa ja navetta kolmelle lehmälle sekä vasikka- ja sikakarsinat. Lato on navetan yhteydessä. Melkein uusi vilja-aitta sekä hyvä riihi ovat pellon perällä. Savusauna on myös ihan kelvollinen. Metsämaata on 20 hehtaaria, peltoa 3 hehtaaria, pieni niitty viljeltyä, joutomaata ja korpea 7 hehtaaria, Iso Leppisuo on rajana. Näinä aikoina on oltava raja-aidat muuallakin, ettei lohkominen tuota hankaluuksia ja on lehmillä ruokamaata."

"Tämä on nyt enemmän kuin unissakaan uskoisin. Jos vähän hintajuttua kertoisit. Mitä on tuon tilan hinta? Ehkäpä pitää Alinan kanssa jutella ensin. Jos vaikka ensi viikolla tulisin sitten käymään isännän luona ja käydään tuon tilan maat ja kiinteistöt katsomassa."

Heikki katsoi Akua ja sanoi: "Hinta on semmoinen, että sinä pystyt tuon tilan ostamaan."

Akua hiukan hinta-asia arvelutti, mutta ei tässä peräännyttä enää: "No minä teen isännälle semmosen hyvän kirkkoreen ja hinnasta ei paljon puhella." Sitten Aku otti repustaan metson ja ojensi Heikille. "Tuli ammuttua kartanon maalta, tässä isännälle ja emännälle."

Heikki hymyili ja sanoi: "Olet suora mies ja vielä reilukin, me kyllä pärjätään."

Akulla oli Alinalle kerrottavaa, ja Aku ajatteli, että nyt keskustellaan ihan oikein ajan kanssa, oli iso asia kysymyksessä. Kotiin tultuaan Aku sanoi Alinalle: "Onko sinulla aikaa keskustella? Olisi tärkeä asia."

Alina sanoi: "On tässä pari tuntia ennen navettatöille lähtöä, mutta tavallaan sinä olet ilman neuvotteluja toiminut."

"Niin olen ja tehnyt siinä väärin sinua ja lapsia kohtaan. Nyt tapasin Höyryn isännän ja Iso-Heikki tarjoaa meille Mäkijärven tuolta puolen ihan oikeata viljelytilaa kaikkinne rakennuksineen. Ja ajattele: ei torppariksi, eikä jos savoksi sanoen orjaksi talolle,

vaan itselliseksi tilalliseksi. Jos tarvitsee taloon töihin, niin mak-
savat oikean palkan, ja töitä varmaan tarvitaan, kun pojatkin
alkavat jaksaa vähitellen olla vaikkapa heinäpellolla.”

Alina hämmentyi ja sanoi Akulle: ”Onpahan uutinen ja ar-
vostan sinua, kun oikein ajan kanssa haluat kanssani neuvotel-
la. Tämä on tosi hyvä asia tähän asti, mutta millä hinnalla?”

”Hinta on semmoinen, että en sitä tiedä. Heikki pohtii vielä,
mutta oli hinta miten vähän tahansa tai paljon, me ei sitä pysty-
tä maksamaan. Rahaa ei ole, ja sinä sen tiedät. Ainoastaan tämä
sama Heikki pystyy siinä auttamaan, ja näinä epävarmoina
aikoina kiinteistön osto on tyhjälle miehelle mahdoton. Vaikka
olisi rahaakin, ei kaupalle nykylain ollessa voimassa saada lain-
huutoa eli laillista omistusoikeutta.”

Alina pahastui: ”No eihän se sitten onnistu!”

”Onnistuu tämä. Suvussani on kirkonmiehiä, ja vaikka itse
en ole oikein perillä noista asioista niin koen, että tässä jos missä
on johdatusta.”

Alina hiukan hymyili. Eipä ollut mieheltään kuullut tuom-
moista asiaa aiemmin: ”Kerro naapureista.”

”Kerron, jätän nimet pois, enkä rupea heitä arvioimaan.
Naapureita oli Venetmäen suuntaan 5 taloa ja Katajamäen
suuntaan 4 taloa. Tie kulki joidenkin talojen pihan läpi ja tiellä
oli portteja 8 kpl ja veräjiä 4 kpl. Koulumatka lapsille lyhenee
noin kaksi kilometriä. Koulu on hyvä, lähes uusi, siinä kotitalosi
vieressä. Taidat muistaa”, hymyili Aku.

”Lähdetäätkö huomenna lasten kanssa katsomaan?” Alina
ehdotti.

”Uutta kotia – metsämaat ja suot minä olen metsästysreissuil-
la jo katsellut. Ja ajattele, kerran menin Leppisuolle, johon tilan
raja päättyy, oli keltaisena lakkoja, en kertonut. Sinä olisit pik-
kulasten kanssa lähtenyt itikoiden syötäväksi.”

”Vai niin, olet sinäkin! Olisit itse poiminut”, Alina vastasi.

”No niinhän se tietysti olisi pitänyt, mutta eipä ollut sankoa
mukana. Yksi asia minua arveluttaa, kun olen päättänyt ruveta
tekemään herrasväelle kirkkorekiä. Semmosia kuin tein kotiisi
Kukkolaan, ja nythän he ajaa lipsauttaa hyvillä hevosillaan liki

tunnissa lämpimästi istuen vällyjen alla Pielaveden kirkonkylään. Se tupa, jossa ne pitäisi tehdä, on liian pieni kooltaan. Se ottaisi tilaa paljon ja roskaa tulee, missä lapsetkaan sopisi olemaan.”

Kalle oli kuunnellut keskustelua. Kaarto oli kauempana. Kalle sanoi: ”Onko se kirkollinen reki semmoinen, jossa minä ja Kaarto nukuimme mummolassa? Oli niin pehmeä takki, ja oli hyvä siinä olla. No ei siinä ollut hevosta.”

Aku vilkaisi poikaa: ”Siinähan se tuli ratkaisu, nukkuisitteko vieläkin kirkkoreessä uudessa kodissa?”

”Kyllä, kyllä.”

Kaarto säesti tuvan perältä: ”Minä haluan istua välillä kuskipukilla.”

”No Alina, eikös tämä keskustelu ollut tarpeellinen? Lähdenkö isännän luokse kaupantekoon?”

Alina mietti. ”On se meille iso asia, jos päästään tästä. Veli Kalle perheineen tarvitsee tämän talon, mutta meni syteen tai saveen, osta sinä meille Kaunisharju. Olen minä sen jo tarkastanut ja käynyt siellä.”

Aku katsoi Alinaa: ”Olet sinä hyvä, järkevä ihminen.”

Alinaa hymyilytti, koska hän tiesi, että Aku ei pystyisi isompiin rakkauden tunnustuksiin.

Olenhan minä ollut kauppaneuvos Lyytikäisen pehtoorin opissa”, Alina vastasi.

Niin kävi, että Aku lähti Heikin luokse ja tutustuivat maatiilaan rakennuksiin, metsiin ja teihin, mitä rasitteita tilalle tuli: esim. yksityistievelvoite, aitojen tekoa ja veräjiä. Aku pohti, ettei tämä oikein puusepälle sopiva ole, mutta Kalle ja Kaarto kasvaisivat vähitellen isoiksi miehiksi. Silloin työntekijät olisivat omasta takaa, ja peltoa olisi raivattava lisää.

”Joko isäntä on hinnan miettiny? Pankille on kyllä lähetävä, oli hinta mikä vaan.”

”Olisiko tuo hinta noin vuoden puusepän palkka, jos töitä tekee säännöllisesti”, Heikki vastasi.

Aku pohti ja sanoi: "Laina-aika siinä on iso tekijä, myöntäisivätkö ainakin kymmeneksi vuodeksi koron – minä suurin piirtein tiedän."

"Sitten lähetään pankkiin kysymään, myönnetäänkö laina, ja minä siitä tilan hinnasta pudotan vielä 10 prosenttia. Saat pikusen ostella työkaluja, ja ehkä tarvitsee kalusteitakin", Heikki sanoi.

"Lähetäänkö heti?"

"No mennään vaan, eihän tästä pitkältä olekaan pankki-isännän luo, kun saatiin osuuskassa omalle kylälle."

"Uskonpa, että Heikkikin oli sitä tänne puuhaamassa."

"Olen johtokunnassa siinä pankissa," Heikki vastasi.

Niinpä pankille mentiin. Kassanhoitaja oli hyvin mukavan oloinen mies, mutta kun kuuli, että maatilakaupasta on kysymys, sanoi hän, että eikö torpparisysteemi riittäisi?

"Eihän se käy semmoinen", sanoi Heikki, "tässä on Pielaveden parhaita puuseppiä tämä Augusti Kahelin. Jos haluat varmistua, niin ajeleppa Kukkolaan, niin siellä on niin hieno kirkkoreki, että loimi on päällä pidettävä, ettei häikäse: petsattu ja kolomeen kertaan lakattu, taidekaplailla varustettu."

Osuuskassan hoitaja ei enempää jarrutellut, vaan otti lainalomakkeen, ja lainamäärä sovittiin, sekä lainan lyhennys ja yksi maksuvapaa vuosi.

"Minkä tyyppinen takaus tähän halutaan?"

"Laina kiinnitetään tilaan. Sehän ei ole ihan pätevä, koska nimismies ei sitä vahvista, mutta minä rupeen siihen rooliin, että on pätevä. Laita minut omavelkaiseksi takaaajaksi, ja kassanhoitaja tietää, että dokumentista tulee kohtuullisen pätevä paperi pankin saannon kannalta. Ja vielä tässä on paperit: Maarekisteriote koko minun maistani, laitetaan tilan rajat niin, että vastaa naapurin raja suoraan. Lohkominen on silloin melkein muodollisuus, sekä kaupantekijäisiksi kirjoita kauppakirja kolmomena kappaleena itsellesi, minulle ja Augustille – näillä mennään. Tässä Pekka ja Maria Rytkösen valtakirja kauppa varten."

Augusti oli kuin puulla päähän lyöty. Heikki hoiti kaikki, ihan kaikki, ja luotti häneen niin, että päästä huimasi. Hän mietti: 'Tämä on kunniakysymys, nämä asiat hoidetaan, jos peukalo heiluu.'

Osuuskassan hoitaja teki paperit, ja sitten hän vinkkasi ovelta keittiöön. Emäntä tuli tarjottimen kanssa hopeinen kahvikalusto lautasella, ja pieni kuparipannu kiilteli.

"Hyvää päivää, hyvät asiakkaat, pikemminkin naapurit. Sain vihiä, että on harjakaiskahvin aika. On siinä pullan lisäksi hiukan voileipiäkin."

Osuuskassan hoitaja oli tyytyväinen, tuon parempia kauppoja oli aika harvoin. Joku vuosi meni, ettei yhtään. Hän näytti sitten, mihin paperin kohtaan nimiä laitetaan.

Alina odotti jännittyneenä kotona. Jännitys levisi lapsiinkin, eivät oikein leikit maistuneet. Onneksi syönti kävi hyvin, ja Alina voiteli rukiisia voileipiä pojille. Kerttu halusi pullaa.

Aku tuli kotiin.

"Mitenkä on asiat?" Alina tiedusteli.

"Ne on nyt hyvin, meillä on oikea koti!" Aku ilmoitti.

Alina halasi hiukan juroa miestänsä ja kuiskasi: "Jumala on olemassa. Olen tätä pyytänyt Häneltä ja sinulta. Tiedän, että sinulle Aku on tullut raskaita velvoitteita vuosikausiksi."

"Me kestetään yhdessä", Aku vastasi.

Kerttu oli lapsista nuorin, ja tyttönä leikit olivat erilaiset kuin pojilla. Äiti Alina osallistui leikkeihin, ja yhdessä leivottiin vehnästä pullia ja ohrarieskaa. Viisivuotiaaksi Kerttu oli hyvin oppivainen. Hän jopa tavaili kuvakirjoja, ja äiti neuvoi, mitä missäkin kirjassa tarkoitettiin. Samalla Alina hiukan korjasi omaakin lukutaitoaan. Hänen vahvuuksiaan oli laskento, joka oli kauppiaina toimineen isän perintöä. Alina oli lapsuutensa ja nuoruutensa ollut aika hyvinkin turvallisessa elinympäristössä, eikä puutetta ollut. Alinaa hymyilytti, kun muisti, että hänellä oli ihan omaa rahaa, joka vieläkin oli Kukkolan kamarissa hyvässä tallessa lukitussa laatikossa. Ja oli ollut puhe isän kanssa, että laatikkoa ei kukaan avaa – avain oli Alinalla.

Kaunisharju -lukkari Johanin perintö II jatkaa lukkari Johanin (1783–1835) jälkeläisten elämänvaiheiden seuraamista Pielavedellä 1800-luvun lopulta 1940-luvulle, ja sen keskiössä on August Kahelin jälkeläisineen. Kirja päättyy kirjailija Vilho Kahelinin syntymävuoteen 1945.

Romaani perustuu todellisiin henkilöhahmoihin. Se on kiehtova ajankuvaus suvun vaiheista, yhdistettynä tuon ajan historiallisiin tapahtumiin.

Vilho Kahelin syntyi Pielavedellä, joulukuussa v. 1945, pientilallisen maanviljelijäperheen toisena lapsena. Aikuistuttuaan hän muutti Lappeenrantaan ja toimi siellä autohuoltamon esimiehenä. Sen jälkeen hän teki yli 30 vuoden työuran vakuutus-alalla. Hän jäi eläkkeelle 61-vuotiaana, toimittuaan viimeiset vuodet Tapiola-Yhtiöiden säästö- ja sijoituspalvelujen myyntijohtajana Savo-Karjala -alueella.

